

Rigsdagstidende.

1855. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 28.

Syvende Session.

15de Møde.

Mandagen den 17de December.

(Fortsat.)

Indenrigsministeren: Jeg skal ikke gaae ind paa en dybtgaaende Debat, jeg skal kun forsøge at berigtige nogle Misforstaaelser og mine Uttringer, som den ærede sidste Taler ei har undgaaet. Da jeg talte om Sammenlægningen, var det paa ingen Maade i den Udstrækning, som den ærede Taler forudsatte; mine Uttringer angik kun det Tilfælde, hvor Loven tilstedebe Gieren at frigjøre en enkelt Gaard for Fæsteplichten for en forholdsvis betydelig Sum; jeg yttrede, at, naar man paa den ene Side optog en saadan Bestemmelse i Loven, saa burde der for den enkelte Gaards Bedkommende indrømmes den fulde Frihed, som derved kunde siges at være kjøbt.

Sammenlægningen af Jorder gjør iøvrigt i det Hele ikke nogen Fremgang her i Landet; Gaardene opretholdes saavidt muligt i deres nærværende Stikelse efter Lovgivningens Forskrifter, og man skal navnlig ikke kunne sige, at Indenrigsministeriet i de Aar, jeg har havt den Ære at forestaae det, har undladt at vaage over de herhenhørende Lovbestemmers Efterlevelse. Jeg har mange Gange udtalt som min Anskuelse, at Danmarks Gaardmandsclasse er Danmarks Styrke; den svinder desto værre ved Udtykning, men derimod slet ikke ved Sammenlægning. Dersom man vil see hen til de større Eiendomme, der ere blevene deelte i forskjellige mindre Gaarde, vil man finde, at flere af saadanne Gaarde, hvis Besiddere kunde henregnes til Gaardmandsclassen,

paa den Maade ere fremkomne, end der ere forsvundne ved Sammenlægning. Man behøver, som sagt, ikke at frygte for, at der nu hos Regjeringen er en Tendens til en saadan Sammenlægning; for en længere Tid tilbage, for omtrent 30 a 40 Aar siden, da var der virkelig en Tendens til at skabe saa store Gaarde som muligt, men nu finder den slet ikke Sted. Overhovedet maa jeg ligeoverfor den ærede Talers Uttringer gjøre den Bemærkning, at det er urigtigt, naar han siger, at der er en Stræben hen til, at Befolkningen svinder bort fra Jorden og, som han udtrykte sig noget stærkt, kommer til at staae i Luften, medens Jorden kommer til at tilhøre den Enkelte. Det er for det Første ikke rigtigt, at Jorden kommer til at tilhøre den Enkelte. Regn Sammenlægning finder, som nys forklaret, ikke Sted; den agerdyrkende Befolkning svinder ikke, men det er ganske sandt, at Bondestændens Medlemmer tilbøds forsvinde fra Gaarden; naar man vil tage Hensyn til den Stand, man kalder Bondestanden, som en særegen personlig Classe, som gaar bondefædt, da svinder den noget, og navnlig fra de bedre Gaarde, fordi der bliver flere og flere af andre Samsundsclasser, som blive Agerbrugere og blive i en anden Forstand Bønder. Det er en Følge af Formuens Forøgelse og af vore øvrige nyere Forhold, fremfor Alt af Børnepligtsloven; deraf er Følgen bleven, at Flere og Flere træde over i den agerbrugende Classe og blive Bønder, men ikke i hin personlige Forstand. Det kan maaskee være lidet glædeligt, og mig glæder det ikke, men det er en Følge af Forholdene selv, og ingen Lov kan forandre det. Naar den ærede Taler gjorde nogle Bemærkninger angaaende det, jeg